

เศรษฐสาร

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มกราคม 2549

ISSN 0857-5924

เจ้าของ โครงการเศรษฐสาร คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กทม. 10200
โทร. 0-2613-2422

บรรณาธิการ ภราดร ปริดาัคคีดี

ผู้จัดการ วรณะ เวชพราหมณ์

พิมพ์ที่ หจก.สามลดา โทร. 0-2895-1500

สมาชิก บริจาค ปีละ 60 บาท (12 ฉบับ) ส่งจ่าย
"โครงการเศรษฐสาร" คณะเศรษฐศาสตร์
ปณ. หน้าพระลาน 10202

แจกฟรี เฉพาะห้องสมุดโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ

ภายในเล่ม

- ◆ การอภิปราย
"การแปรรูป กฟผ.แบบของไทย ... มีอะไรน่าเป็นห่วง?"
- ◆ นักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก
จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์
- ◆ ศัพท์เศรษฐศาสตร์
aggregate demand
full employment
liquidity preference
demand for money
- ◆ แนะนำหนังสือ
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง
เศรษฐศาสตร์การเงินระหว่างประเทศ : ทฤษฎีและนโยบาย

U ปรณาธิการแถลง

ก่อนที่จะชี้แจงแถลงไขถึงเรื่องอื่นๆ ในฐานะบรรณาธิการ (ชั่วคราว) ของ "เศรษฐสาร" ขออาราธนาเพื่อโน้มนำคุณพระศาสนาและหลักธรรมในทุกศาสนา ตลอดจนสิ่งที่สมาชิกและผู้อ่านเศรษฐสารทุกท่านมีความเคารพนับถือและศรัทธาโปรดบันดาลให้ท่านมีความสุข ความเจริญ มีพลานามัยอันสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดปีใหม่ ๒๕๔๙ นี้ อย่างถ้วนทั่วกันเทอญ

"เศรษฐสาร" ได้ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐศาสตร์ติดต่อกันมาจนเข้าสู่ปีที่ 20 แล้ว ฉบับนี้ เป็นฉบับต้อนรับปีใหม่ ๒๕๔๙ จึงถือเอาโอกาสนี้ปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนจากฉบับก่อนๆ โดยมีบทบรรณาธิการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารมายังผู้อ่าน และหัวข้อแนะนำหนังสือเศรษฐศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านที่กระหายใคร่รู้ในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัเศรษฐศาสตร์จะได้แสวงหามาอ่านได้ โดยยังคงพื้นที่ไว้สำหรับบทความ นักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก และศัพท์เศรษฐศาสตร์เอาไว้เช่นเดิม แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น ในระยะสั้นนี้ เรายังอยู่ภายใต้ข้อจำกัดแห่งงบประมาณที่ยังผลให้จำนวนหน้าและจำนวนเล่มในการพิมพ์แต่ละครั้งคงเป็นเช่นเดิมอยู่ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เราระลึกอยู่เสมอก็คือคุณค่าและผลประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับ หากท่านมีข้อชี้แนะประการใดเรายินดีรับฟังเสมอ

การอภิปรายเรื่อง¹

“แปรรูป กฟผ.แบบของไทย...มีอะไรน่าเป็นห่วง?”

ศ.ดร.ปราณี ทินกร (ผู้ดำเนินรายการ) :

การแปรรูปโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมีประเด็นหลายแง่มุมที่สาธารณชนควรรับทราบ และควรนำไปใช้เป็นวิถึการตัดสินใจในการตัดสินใจว่าควรจะให้มีการแปรรูปแบบที่เป็นอยู่ต่อไปหรือควรจะต้องตัดค่าน เนื่องจากว่าในที่ประชุมนี้มีนักศึกษาฟังอยู่ด้วย จึงอยากให้ภูมิหลังของคำว่าแปรรูป ว่าหมายถึงอะไร แปรรูปมาจากคำภาษาอังกฤษว่า *Privatization* ที่หมายถึงการถ่ายโอนการผลิตไปสู่ภาคเอกชน ตรงนี้ถ้าทำถูกต้องเหมาะสมกับสภาพแล้วก็มีประโยชน์ แต่เรามักพบว่าการแปรรูปอาจกลายเป็นการถ่ายโอนการผลิตที่มีลักษณะผูกขาดโดยธรรมชาติจากรัฐไปสู่เอกชน ดังนั้นจึงเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา คนที่ทำให้การแปรรูปแพร่หลายไปในประเทศต่างๆ คือนางมาร์กาเรต แทตเชอร์ โดยเริ่มทำในประเทศอังกฤษในช่วงประมาณต้น ค.ศ. 1980 และหลังจากที่ประเทศอังกฤษดำเนินการ ประเทศต่างๆ ในยุโรปก็เริ่มทำตาม ประเทศด้อยพัฒนาก็เริ่มดำเนินการตามเช่นกัน และการแปรรูปของประเทศกำลังพัฒนาส่วนหนึ่งเกิดจากเงื่อนไขของการกู้เงินจากไอเอ็มเอฟ และธนาคารโลก ซึ่งทั้งสององค์กรมักจะผูกการแปรรูปและการปรับโครงสร้างมาเป็นเงื่อนไขการกู้เงินด้วย

สำหรับกรณีประเทศไทย ถ้าถามว่าเคยมีความพยายามจะแปรรูปการไฟฟ้ามาก่อนไหม ก็เคยมีในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งตอนนั้นไทยมีความจำเป็นต้องไปกู้เงินจากไอเอ็มเอฟ แต่ว่ากระแสการต่อต้านตอนนั้นค่อนข้างแรงและสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจก็มีความเข้มแข็ง ดังนั้น ก็เลยไม่สำเร็จ ในปัจจุบัน

กระแสการแปรรูปก็กลับมาค่อนข้างแรงอีกหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 และเรามีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินกู้ฉุกเฉินจากไอเอ็มเอฟ และเงื่อนไขการแปรรูปก็ผูกมากับเงินกู้ ทำให้รัฐบาลประชาธิปไตยในสมัยนั้นออกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งรวมถึงการไฟฟ้าฝ่ายผลิตด้วย

เมื่อประมาณต้นปี 2547 กระแสการคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจสูงมาก เข้าใจว่ารัฐบาลต้องการลดกระแสการคัดค้านรัฐบาลก็เลยหยุดการแปรรูปไว้ชั่วคราวและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ ซึ่งในคณะกรรมการชุดนั้น (ศาสตราจารย์ ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช เป็นประธาน) ก็มีข้าราชการประจำ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีก 4-5 ท่าน นั่งอยู่ที่นี้ 3 ท่าน คือ อ.รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ ดร.เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และ ดิฉัน (อีกท่านคือ อ.สุธีร์ คุมนิตย์ จากคณะนิติศาสตร์ มธ.) เราก็คิดว่าเราจะช่วยรัฐบาลทำการปรับปรุง พระราชบัญญัติฯ โดยเข้าไปดูหลักเกณฑ์ต่างๆ และมีการพูดถึงว่ากิจการใดเป็นกิจการที่รัฐควรแปรรูป หรือว่าจำเป็นต้องคงไว้ และถ้าจะแปรรูปควรจะเป็นอย่างไร กรณีใดควรที่จะมีองค์กรกำกับดูแล ทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้มีการแข่งขัน เหล่านี้เป็นต้น รัฐบาลตั้งคณะกรรมการชุดนี้เดือนเมษายน 2547 และมีการประชุมไปได้ 4 ครั้ง ก็มีการตั้งอนุกรรมการเพื่อไปยก่างกฎหมายตามหลักเกณฑ์ที่กรรมการได้มีมติเห็นชอบไว้ อ.เดือนเด่นก็เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ไปนั่งอยู่ในคณะอนุกรรมการ และมีการประชุมอนุกรรมการเพียงครั้งเดียว หลังจากนั้นเขาก็ไม่

¹ ถอดความจากแถบบันทึกเสียง การอภิปราย ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 22 ธันวาคม 2548 ณ ห้องประชุม ชั้น 5 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ โดยผู้ร่วมการอภิปราย ประกอบด้วย (1) อ.ดร.จันทจิรา เอี่ยมมยุรา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2) อ.ดร.ฐิติ สิริสุนทร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (3) ดร.เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (4) คุณชื่นชม สง่าราศรี กรีเซน นักวิจัยอิสระด้านพลังงาน โดยมี ศ.ดร.ปราณี ทินกร คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินรายการ

เรียกประชุมอีก และระหว่างที่ไม่มีการเรียกประชุมอีกนั้นก็มีการดำเนินการเพื่อแปรรูปมาโดยตลอด จนกระทั่งวันที่ 24 มิถุนายน 2548 ก็มีการแปลงสภาพการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ให้เป็น บมจ. กฟผ. เมื่อพวกเขาเห็นว่าการศึกษาเชิงปฏิบัติที่เราไปช่วยปรับปรุงพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ แต่ระหว่างนั้นเขาก็กลับดำเนินการโดยไม่ได้ใช้ความคิดเห็นของคณะกรรมการฯ ดังนั้น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 คนจึงยื่นหนังสือลาออก ในวันที่ 27 มิถุนายน 2548 ซึ่งเป็นการประท้วงไปในตัวด้วย

มาถึงจุดนี้ก็ใกล้กับเรื่องปัจจุบันค่อนข้างมากแล้ว คือว่า เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมามีแผนการขายหุ้น บมจ. กฟผ. ในตลาดหลักทรัพย์ กำหนดไว้คือ 16-17 พฤศจิกายน แต่ว่าประชาชนก็จะต้องขอคุณคุณธรรมาและกลุ่มองค์กรผู้บริโภคที่เคลื่อนไหวไปยื่นฟ้องศาลปกครองให้พิจารณาเรื่องนี้ และศาลปกครองได้มีคำสั่งระงับการขายหุ้น กฟผ. เอาไว้ก่อน ดังนั้นวันนี้ คณะนิติศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ก็คิดว่านี่เป็นโอกาสอันดีที่เราจะแสดงความเห็นในแง่วิชาการให้กับคณาจารย์ นักศึกษา และสื่อมวลชน รวมทั้งผู้สนใจทั้งหลายไม่ว่าท่านจะมาจากองค์กรใด ให้เห็นประเด็นที่สำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการแปรรูป กฟผ.

โดยการวิเคราะห์ในวันนี้จะเริ่มด้วย การอภิปรายจาก อ.ดร. จันทจิรา เอี่ยมมยุรา ซึ่งท่านเป็นอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ปัจจุบันท่านเป็นรองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะนิติศาสตร์ ท่านสำเร็จปริญญาตรีและโทจากคณะนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์ และจบปริญญาเอกนิติศาสตร์ด้านกฎหมายมหาชน จากมหาวิทยาลัยตุลูลส ประเทศฝรั่งเศส ท่านจะมาอภิปรายแสดงความเป็นห่วงในมุมมองของนักนิติศาสตร์ ว่ากฎหมายที่มีอยู่มันเป็นอย่างไร ใครควรมีอำนาจในการแปรรูป และวิธีการควรเป็นอย่างไร

ท่านผู้อภิปรายคนที่สองคือ อ.ดร.เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ ท่านเป็นผู้ช่วยอธิการบดีของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ท่านสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและโท ทาง เศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย ควีนส์ ยูนิเวอร์ซิตี ปริญญาเอก เศรษฐศาสตร์ จาก McGill University ประเทศแคนาดา ท่านจะมาแสดงความเป็นห่วงในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ว่า การแปรรูป กฟผ. อย่างที่เป็นอยู่นั้นจะเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือไม่ เป็นการรักษาสถิติประโยชน์ของรัฐหรือไม่ และสร้างความเป็นธรรมในการดำเนินการอย่างนี้ต่อไป

หรือไม่

ท่านผู้อภิปรายคนที่สามคือ อ.ดร.ฐิติ ลิขสุนทร ท่านเป็นอาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปริญญาโทจากคณะเศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ และจบโทและเอกจาก Australian National University ท่านทำวิทยานิพนธ์ ปริญญาเอกทางด้านการแปรรูปกิจการไฟฟ้าโดยเฉพาะ วันนี้ท่านจะมาให้ข้อมูลแก่เราเกี่ยวกับการประเมินมูลค่า กฟผ. ว่าสิ่งที่รัฐบาลทำไปในการตีมูลค่า บมจ. กฟผ. เพื่อนำไปขายในตลาดหลักทรัพย์มันถูกต้องตามที่ควรไหม

และท่านผู้อภิปรายคนสุดท้าย คือคุณเชื่นชม สง่าราศรี กริเซน ท่านเป็นนักวิชาการอิสระ ท่านได้ทุนเล่าเรียนหลวงไปเรียนปริญญาตรีที่ Dartmouth College ด้านวิศวกรรมศาสตร์และสิ่งแวดล้อม จบปริญญาโทด้านพลังงานจาก University of California, Berkeley ท่านจะมาแสดงความคิดเห็นว่าการแปรรูปแบบไทยเราทำไปเพื่อใคร มีใครได้ ใครเสีย และจะชี้ให้เห็นประเด็นการแปรรูปว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างไร

ขอเรียนเชิญ อ.จันทจิรา เอี่ยมมยุรา ค่ะ

อ.ดร.จันทจิรา : ดิฉันต้องขอแสดงความชื่นชมท่านทั้งหลายในที่นี้ที่ได้มาช่วยกัน เพราะนี่ไม่ใช่การอภิปรายโดยทั่วไปแต่มีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนที่จะทำอะไรสักอย่างเพื่อเก็บสมบัติของชาติที่สะสมกันมาหลายรุ่นเอาไว้ให้ได้ ดิฉันจะปูพื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจปี 2542 ในประเด็นหลักๆ

เมื่อวานนี้มีการสัมมนา พระราชบัญญัติฉบับหนึ่งไปแล้ว ถ้าเรามีโอกาสจะใช้ พระราชบัญญัติ ฉบับนั้นก็คงจะดี พระราชบัญญัติฉบับนั้นพูดถึงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ แต่เข้าใจว่าจะไปไฟท์สอยที่รัฐวิสาหกิจประเภทที่เรากำลังเป็นห่วงอยู่ตอนนี้คือ กฟผ. หรือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งโดยพระราชบัญญัติ และเป็นวัตถุประสงค์ที่ดิฉันจะพูดในวันนี้เป็นด้านหลัก

ขอเริ่มอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันก่อน คือ ระบบกฎหมายไทยมีพระราชบัญญัติที่สำคัญฉบับหนึ่งที่เรารู้จักกันดี คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ปี พ.ศ.2502 พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นพระราชบัญญัติที่วางแนวคิด ความหมาย นิยามเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจให้กับระบบกฎหมายไทย จนทุกวันนี้เวลาเราพูดถึงรัฐวิสาหกิจเราก็จะอ้างอิงไปถึงพระราชบัญญัติฉบับนี้

ในพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีการงบประมาณนี้แบ่งประเภทของรัฐวิสาหกิจออกเป็นสองประเภทใหญ่ๆ คือประเภทที่ตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งในทางกฎหมายเราเรียกว่าเป็นนิติบุคคลเอกชน เวลาเราตั้งรัฐวิสาหกิจในรูปนิติบุคคลเอกชนเป็นบริษัท (และต่อมามีพระราชบัญญัติอีกฉบับคือ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน ซึ่งเรามักเข้าใจว่าเป็นนิติบุคคลมหาชน ความจริงไม่ใช่ แม้ว่าจะออกมาในรูปพระราชบัญญัติ ก็ยังเป็นนิติบุคคลเอกชนอยู่เพราะตั้งในรูปบริษัทเพียงแต่ว่าเป็นบริษัทมหาชนเพราะเราเอาหุ้นไปขายในตลาดหลักทรัพย์ได้เท่านั้นเอง) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งโดยบริษัทเหล่านี้เรามุ่งหมายที่จะให้ทำกิจการที่เหมือนกับที่เอกชนเขาทำ เช่น บริษัทการบินไทย บริษัทขนส่ง หรือแม้แต่ธนาคารกรุงไทย ซึ่งเป็นธนาคารที่ตั้งในรูปแบบบริษัท เราคิดว่ารัฐวิสาหกิจเหล่านี้ทำเหมือนกับที่เอกชนทำ ดังนั้นรัฐวิสาหกิจเหล่านี้จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีอำนาจอะไรที่พิเศษผิดแผกไปจากบริษัททั้งหลาย

ที่นี้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการงบประมาณ ก็มีรัฐวิสาหกิจอีกประเภทหนึ่ง เป็นรัฐวิสาหกิจที่บอกว่าจะต้องมีกฎหมายจัดตั้งยกตัวอย่างคือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ก็มีพระราชบัญญัติจัดตั้งการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ปตท. ก็มีพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมฯ จัดตั้งขึ้น รัฐวิสาหกิจประเภทนี้เวลาคนตั้งเขาตั้งขึ้นมาเขามุ่งหมายที่จะให้ประกอบกิจการบางอย่าง ซึ่งเราเรียกว่าเป็นกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการพวก Infrastructures ทั้งหลาย และในการประกอบกิจการเหล่านี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ รัฐวิสาหกิจเหล่านี้จะต้องมีดาบอาญาสิทธิ์ ซึ่งในทางกฎหมายเราเรียกว่ามีอำนาจมหาชน สามารถที่จะเข้าไปในที่ดินของคนอื่นได้ในเวลาที่มีเหตุฉุกเฉิน เช่นเวลาที่ท่อแก๊สรั่ว เจ้าหน้าที่ของ ปตท. จะต้องเข้าไปในที่ดินของชาวบ้านได้ เจ้าหน้าที่ที่กระทำในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามกฎหมาย ปตท. และ กฟผ. เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเวนคืนได้ อำนาจอย่างนี้บริษัทเอกชนทั่วไปไม่มี เพราะที่ต้องมีอำนาจเหล่านี้ก็เพื่อสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งรัฐวิสาหกิจเหล่านี้ขึ้นมา เราเรียกรัฐวิสาหกิจกลุ่มหลังนี้ว่าองค์กรของรัฐคือมีลักษณะนิติบุคคลมหาชน

ประเด็นต่อมาที่อยากทำความเข้าใจร่วมกันก่อนคือคำว่า "แปรรูป" ในทางกฎหมายเรามีรัฐวิสาหกิจสองประเภท คือประเภทที่เป็นบริษัทอยู่แล้ว หุนของรัฐวิสาหกิจประเภทที่เป็นบริษัทมันแตกจากหุนเป็นหุ้น เป็นส่วนๆ สามารถขายแยกส่วนได้ ที่เราเรียกว่าหุ้น

มันมีสภาพพร้อมที่จะเปลี่ยนมือจากภาครัฐไปสู่ภาคเอกชนอยู่แล้ว ในกรณีอย่างนี้ทางกฎหมายเราเรียกว่าแปรรูป

แต่รัฐวิสาหกิจที่เป็นองค์กรของรัฐซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หุนของรัฐวิสาหกิจประเภทนี้มันเป็นก้อนไม่อยู่ในสภาพที่เหมาะสมที่จะเปลี่ยนมือจากภาครัฐไปให้เอกชนได้ ดังนั้นการที่จะแปรรูปหรือถ่ายโอนจากภาครัฐไปสู่เอกชน มันต้องกระทำโดยกระบวนการสองขั้นตอน คือ "แปลงสภาพ" ของตัวนิติบุคคลเสียก่อน เปลี่ยนจากนิติบุคคลมหาชนมาเป็นนิติบุคคลเอกชน อันนี้เราเรียกว่าเป็นการ "แปลงสภาพ" เมื่อแปลงสภาพเรียบร้อยแล้วจึงจะทำการแปรรูปได้ คือเอาหุ้นซึ่งเดิมที่มันเป็นก้อนต่อมาแตกเป็นหุ้นตั้งขึ้นมาเป็นบริษัทแล้วเอาหุ้นเหล่านั้นจำนวนหนึ่งหรือทั้งหมดไปขายในตลาดหลักทรัพย์ ถ้ารัฐขายจนต่ำกว่า 50% ก็จะทำให้ตัวองค์กรนั้นแปรจากรัฐวิสาหกิจไปเป็นวิสาหกิจของเอกชน

จะขอเน้นไปที่รัฐวิสาหกิจที่ตั้งโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งเรียกว่าเป็น "องค์กรของรัฐ" ในหลักกฎหมายทั่วไปของประเทศต่างๆ รัฐวิสาหกิจซึ่งมีสภาพที่แตกต่างกัน วิธีการถ่ายโอนไปเป็นภาคเอกชนก็จะแตกต่างกันด้วย ขอยกประเทศฝรั่งเศสเป็นแม่แบบ ซึ่งดิฉันคิดว่าใช้ได้ในการที่เอามาเป็นต้นแบบในการศึกษา ฝรั่งเศสเขาจะมีการแบ่งประเภทของรัฐวิสาหกิจเป็นรัฐวิสาหกิจชั้นหนึ่งกับรัฐวิสาหกิจระดับรองลงมา รัฐวิสาหกิจชั้นหนึ่งก็จะสอดคล้องกับรัฐวิสาหกิจประเภทองค์กรของรัฐตามกฎหมายของเรา ถ้าตั้งโดยพระราชบัญญัติ ฝรั่งเศสเขาถือว่าคนที่จะมีอำนาจไปแปลงสภาพมันคือ "รัฐสภา" วิธีการที่ฝรั่งเศสเอาเข้าสภา เนื่องจากดิฉันเข้าใจว่าประเด็นความร้อใจของประเทศไทยในช่วงปี 2540 คือเรารู้สึกว่าเราต้องแปรรูปแล้ว และแปรทีละแห่งมันไม่ทัน ดังนั้น จึงออกกฎหมายอย่างพระราชบัญญัติหุนรัฐวิสาหกิจออกมา แล้วทำการแปรรูปแบบเหมาเชิง ฝรั่งเศสเขาก็มีความจำเป็นในลักษณะเดียวกันในปี 1980 แต่วิธีการคือรัฐบาลจะทำการศึกษาเสียก่อน โดยเลือกรัฐวิสาหกิจที่เห็นว่าจำเป็นที่จะต้องแปรสภาพขึ้นมาแล้วก็ทำการเสนอให้กับรัฐสภาเขาจะใช้วิธีเสนอพระราชบัญญัติหนึ่งฉบับแล้วใส่รายชื่อของรัฐวิสาหกิจที่คิดว่าจะแปลงสภาพเป็นบัญชีแนบท้ายเข้าไปในพระราชบัญญัติที่เสนอกับสภา

นักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes)

(พ.ศ. ๒๔๒๖-๒๕๑๙)

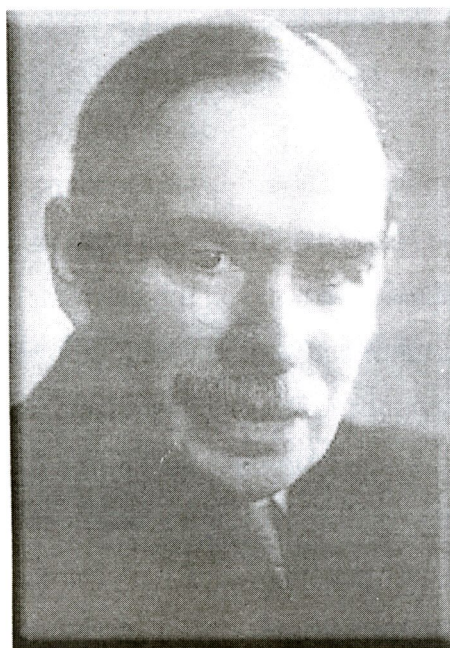
โดย ภราดร ปริดาศักดิ์

ใคร

ก็ตามที่ได้ศึกษาถึงชีวิตประวัติและผลงานของ **จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์** นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษผู้นี้แล้วต่างก็ต้องยอมรับอย่างไร้ข้อกังขาว่า จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งของโลกในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ เขาคือผู้ปฏิวัติโลกเศรษฐศาสตร์ ด้วยการเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อเศรษฐกิจมหภาค อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบทบาทและแนวนโยบายของรัฐในการบริหารเศรษฐกิจระดับมหภาค และยังมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้การศึกษาระดับเศรษฐศาสตร์แตกแขนงออกเป็น **เศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์**

มหภาค และแน่นอนว่า เขาคือผู้ที่สมควรได้รับการยกย่องให้เป็น "บิดาแห่งเศรษฐศาสตร์มหภาค"

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ เกิดที่เมืองเคมบริดจ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๖ เขาเป็นบุตรชายคนโตของ จอห์น เนวิลล์ เคนส์ ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาเศรษฐศาสตร์และวิชาตรรกวิทยาที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ด้วยเหตุนี้ ทำให้เด็กชายเคนส์ ได้รับการอบรมเพาะเป็นอย่างดีจากสถาบันชั้นแนวหน้าแบบผู้ดีอังกฤษ เขาเริ่มเรียนชั้นประถมและมัธยมที่โรงเรียนอีตัน แล้วเข้าศึกษาต่อที่คิงส์ คอลเลจแห่งเคมบริดจ์ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๕-๒๔๔๘ ณ ที่แห่งนี้ เขาได้ศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ในฐานะที่เป็นศิษย์เอกของ อัลเฟรด มาร์แชลล์

นักเศรษฐศาสตร์ระดับปรมาจารย์ ผู้ก่อตั้ง **สำนักเศรษฐศาสตร์เคมบริดจ์** หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๔๙ เขาได้สมัครเข้าทำงานเป็นข้าราชการพลเรือนอยู่พักหนึ่งแล้วจึงหวนกลับมาที่เคมบริดจ์อีกครั้งใน พ.ศ. ๒๔๕๒

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ เป็นนักเขียนที่มีผลงานมากมาย เนื้อหาของงานเขียนไม่ได้จำกัดวงอยู่แต่เฉพาะเศรษฐศาสตร์เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นๆ อีก เช่น ปรัชญาการเมืองประวัติศาสตร์ ชีวิตประวัติของบุคคลสำคัญ เป็นอาทิ ผลงานเขียนของเคนส์ มีหลายระดับและหลายรูปแบบ ได้แก่

หนังสือหรือตำราเชิงวิชาการ บทความหนังสือพิมพ์และจุลสาร และจดหมายเปิดผนึก ผลงานหนังสือที่เขาได้เขียนขึ้นในฐานะของนักเศรษฐศาสตร์และตีพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๕๖ คือ *Indian Currency and Finance (สกุลเงินตราและการจัดหาเงินทุนของอินเดีย)* ผลงานหนังสือทางด้านเศรษฐศาสตร์เล่มอื่นๆ ของเคนส์ ได้แก่ *Economic Consequence of the Peace (ผลพวงทางเศรษฐกิจของการเจรสันติภาพ)* ตีพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๖๒ ซึ่งในหนังสือเล่มนี้เขาได้ทำนายได้อย่างถูกต้องว่าจะเกิดผลล้มเหลวในข้อตกลงสันติภาพและจะเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจติดตามมาในไม่ช้า เล่มต่อมาคือ *Tract on Monetary Reform (สู่ทางการปฏิรูป*

ทางการเงิน) ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๖ ซึ่งเคนส์ได้แสดงความเห็นคัดค้านนโยบายการเงินของรัฐบาลอังกฤษที่จะหวนกลับไปกำหนดค่าเงินปอนด์ฯ กับน้ำหนักทองคำให้เท่ากับสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เพราะเขาเห็นว่าจะทำให้เกิดการว่างงานมากขึ้น และยังเป็นการปิดโอกาสที่จะนำนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์อีกด้วย หนังสือที่ถือว่าเป็นตำราทางการเงิน และค่อนข้างปลอดภัยการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาล คือหนังสือ *Treatise on Money* (ตำราเงินตรา) ตีพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ แนวคิดของเคนส์ที่นำเสนอในหนังสือเล่มนี้ และเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักศึกษาที่เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์มหภาคและเศรษฐศาสตร์การเงินในปัจจุบัน ก็คือทฤษฎีความพึงใจในสภาพคล่อง (liquidity preference theory) หรือทฤษฎีความต้องการถือเงิน

ผลงานเขียนชิ้นสำคัญที่สุดของเคนส์ คือหนังสือชื่อ *The General Theory of Employment, Interest and Money* (ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจ้างงาน, ดอกเบี้ยและเงินตรา) ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๗๙ ถือว่าเป็นหนังสือทางด้านสังคมศาสตร์ที่มีอิทธิพลมากที่สุดเล่มหนึ่งในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ในแง่ที่สามารถเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อเศรษฐกิจของโลกและบทบาทของรัฐบาลต่อสังคมอย่างกว้างขวางและยาวนาน จนก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า "การปฏิวัติโดยเคนส์" (Keynesian Revolution) และการแตกหน่อความคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่มีลักษณะเฉพาะเป็น "**เศรษฐศาสตร์แบบเคนส์**" (Keynesian Economics)

เคนส์ ได้ชี้ให้เห็นว่า ไม่จำเป็นที่ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจจะต้องเกิดขึ้นที่ภาวะ **การจ้างงานเต็มที** (ตามแนวคิดของสำนักคลาสสิก) เสมอไป นั่นคือในขณะที่ใดขณะหนึ่งเศรษฐกิจ (รายได้ประชาชาติ) อาจเข้าสู่ดุลยภาพโดยที่ยังมีการว่างงาน พร้อมๆ กับปัญหาเงินเฟ้อหรือเงินฝืดได้ และเคนส์มีความคิดว่า ในหลายกรณี

ลำพังกลไกราคาเพียงอย่างเดียวไม่อาจช่วยแก้ปัญหาการว่างงานเงินเฟ้อและเงินฝืด หรือภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจได้ หากแต่อยู่ที่การจัดการด้าน**อุปสงค์มวลรวม** ซึ่งจำเป็นจะต้องพึ่งพาบทบาทของรัฐบาลโดยผ่านนโยบายการเงินและการคลัง

ในช่วงชีวิตของเคนส์นั้น นอกจากผลงานทางด้านวิชาการเศรษฐศาสตร์โดยตรงแล้ว เคนส์ยังได้สร้างผลงานและมีบทบาทในด้านอื่น ๆ อีก อาทิ กรรมการธนาคาร เป็นที่ปรึกษาให้กับกระทรวงการคลังของประเทศอังกฤษในการยกร่างนโยบายเศรษฐกิจเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนของอังกฤษในการร่างแผนฯ และการเข้าประชุมที่เบรตตันวูดส์ เพื่อเตรียมการก่อตั้งธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF เป็นบรรณาธิการวารสารเศรษฐกิจ เป็นผู้บริหารบริษัทเงินทุน เป็นนักคำทูน รวมทั้งเป็นสมาชิกกลุ่ม "บลูมส์เบอรี" ซึ่งเป็นสมาคมของกลุ่มจิตรกรและนักเขียนชนชั้นปัญญาชนและสังคมชั้นสูง

ด้วยความมอดุสหาหะในการผลิตผลงานวิชาการและสร้างคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติเป็นที่ประจักษ์น่านับการ จึงเป็นผลเกื้อหนุนให้ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ชั้นขุนนางให้เป็น ลอร์ด เคนส์ แห่งทิลตัน ใน พ.ศ. ๒๔๘๓ หลังจากนั้นอีกเพียง ๖ ปี ท่านลอร์ด เคนส์ แห่งทิลตัน ก็ได้ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคหัวใจที่บ้านของท่าน ณ เมืองทิลตัน เขตซัสเซ็กซ์ ใน พ.ศ. ๒๔๘๙ สิริอายุได้เพียง ๖๓ ปี

นับแต่บัดนั้น...ถึงกาลปัจจุบัน สังคมและเศรษฐกิจได้ผ่านกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงอันเชี่ยวกราก ไม่มีสิ่งใดที่จะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนชั่ววันรันดร์ เช่นเดียวกับดวงดาวแห่งแนวความคิดของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ ที่ค่อยๆ คล้อยลับขอบฟ้าและอ่อนแสงลงตามลำดับ แต่ถึงกระนั้น ก็ยังถือว่า จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ เป็นอีกคนหนึ่งเ็นบรรดานักเศรษฐศาสตร์ที่ทรงอิทธิพลเพียงไม่กี่คน ที่ผู้คนในยุคปัจจุบันยังคงกล่าวขวัญถึงอยู่เนื่อง ๆ

ศัพท์เศรษฐศาสตร์

โดย ภราดร ปริดาศักดิ์

aggregate demand : อุปสงค์มวลรวม

ความต้องการซื้อสินค้าและบริการชนิดต่างๆ ของทุกหน่วยเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจหนึ่งๆ ณ ระดับราคาต่างๆ ของสินค้าและบริการโดยทั่วไป ซึ่งก็คือผลรวมของอุปสงค์สำหรับสินค้าหรือบริการทุกชนิดในระบบเศรษฐกิจนั้นๆ นั่นเอง โดยปริมาณอุปสงค์มวลรวมจะเปลี่ยนแปลงผกผันกับระดับราคาโดยทั่วไป อุปสงค์มวลรวมนี้จะถูกกำหนดจากความต้องการใช้จ่ายมวลรวม (aggregate expenditure) ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ (1) ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของเอกชน (Consumption : C) (2) ค่าใช้จ่ายในการลงทุนของเอกชน (Investment : I) (3) ค่าใช้จ่ายของรัฐบาล (Government : G) และ (4) การส่งออกสุทธิ (Net export : X-M) ซึ่งก็คือมูลค่าของสินค้าออก (Export) ลบด้วยมูลค่าของสินค้าเข้า (Import) นับตั้งแต่สมัยของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) เป็นต้นมา เชื่อกันว่าระดับและการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์มวลรวมมีอิทธิพลสำคัญต่อการกำหนดระดับผลผลิต ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการจ้างงาน

full employment : การจ้างงานเต็มที่

สถานการณ์ที่กำลังแรงงานซึ่งพร้อมจะทำงานมีงานทำกันทุกคน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือภาวะที่ตลาดแรงงานในระบบเศรษฐกิจหนึ่งๆ มีอุปสงค์สำหรับแรงงานเท่ากับอุปทานของแรงงาน ณ อัตราค่าจ้างที่แท้จริงระดับหนึ่งๆ การจ้างงานเต็มที่ตามความหมายนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีการว่างงานอยู่เลย อาจจะมีการว่างงานบางประเภทเกิดขึ้นได้ แต่เป็นการว่างงานโดยสมัครใจ และ/หรือการว่างงานแบบชั่วคราว ตามแนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกกล่าวว่า

ระบบเศรษฐกิจจะมีการจ้างงานเต็มที่เสมอ ซึ่งต่อมามีผู้ไม่เห็นด้วย เช่น จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ ซึ่งแย้งว่า ณ ขณะใดขณะหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจอาจมีการจ้างงานไม่เต็มที่เกิดขึ้นได้

liquidity preference : ความพึงใจในสภาพคล่อง

ความพอใจที่ปัจเจกบุคคลหรือประชาชนมีต่อปริมาณเงินที่ถือเอาไว้ในมือ ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของความต้องการถือเงินนั้นไว้เพื่อใช้จ่ายในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนั้นคำนี้จึงมีความหมายเดียวกันกับคำว่า อุปสงค์สำหรับเงิน (demand for money)

demand for money : อุปสงค์สำหรับเงิน

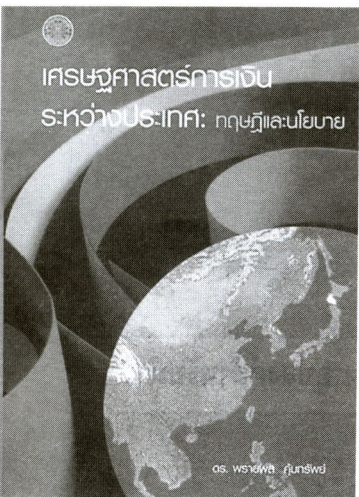
เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ความต้องการถือเงิน" หมายถึงปริมาณเงินที่ประชาชนและองค์กรธุรกิจต้องการถือไว้เพื่อไปใช้ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) ได้แบ่งความต้องการถือเงินออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน (transaction demand for money) ซึ่งได้แก่การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครอบครัวแต่ละวัน (2) ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน (precautionary demand for money) คือเงินที่ผู้ถือกันไว้ใช้จ่ายในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินต่างๆ ที่ไม่อาจคาดคิดมาก่อน เช่น การเกิดอุบัติเหตุเจ็บป่วยกะทันหัน หรือเมื่อตกงาน เป็นต้น (3) ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (speculative demand for money) คือเงินที่จะใช้เพื่อการแสวงหากำไรจากเงินนั้น เช่น นำไปซื้อหลักทรัพย์ เพื่อหาผลตอบแทนจากส่วนต่างของราคาซื้อกับราคาขาย ในกรณีที่หลักทรัพย์มีราคาสูงขึ้น

ชื่อหนังสือ : **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง**

ผู้แต่ง : **พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์**

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2546, จำนวน 352 หน้า, ราคา 280 บาท เป็นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ วิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองทั่วไป และเศรษฐศาสตร์การเมืองมาร์กเซียน เนื้อหาประกอบด้วยเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก เศรษฐศาสตร์การเมืองมาร์กเซียน และเศรษฐศาสตร์การเมืองคาล์กซิก

ชื่อหนังสือ : **เศรษฐศาสตร์การเงินระหว่างประเทศ:ทฤษฎีและนโยบาย**

ผู้แต่ง : **พรายพล คุ้มทรัพย์**

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2547, จำนวน 268 หน้า, ราคา 230 บาท เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินระหว่างประเทศระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนื้อหาประกอบด้วย คำอธิบายเกี่ยวกับบัญชีดุลการชำระเงินระหว่างประเทศภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบต่างๆ ระบบการเงินโลก ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของไทยและประเทศกำลังพัฒนา โดยรวมถึงวิกฤติเศรษฐกิจของไทยใน พ.ศ. 2540 และยังคงครอบคลุมถึงการวิเคราะห์ที่อาศัยแนวคิดทางการเงินและตลาดสินทรัพย์อีกด้วย

กรุณาส่ง

ในราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทบวงมหาวิทยาลัย

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2521
ไปรษณีย์หน้าพระลาน

เหตุขัดข้องนำจ่ายผู้รับไม่ได้

- 1. จ่าหน้าของไม่ชัดเจน
- 2. ไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้า
- 3. ไม่ยอมรับ
- 4. ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- 5. ไม่มารับภายในกำหนด
- 6. เลิกกิจการ
- 7. ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- 8. อื่นๆ

ลงชื่อ